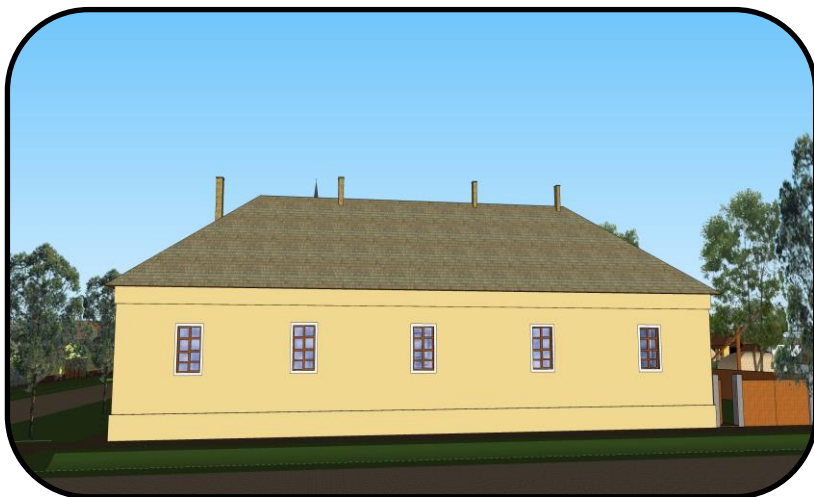

Školská fotografia z roku 1913, Pavol Veselský sediaci uprostred

Vizualizácia „školy pána učiteľa Veselského“, v pozadí evanjelický kostol

Vizualizácia „školy pána učiteľa Veselského“

Škola pána učiteľa Veselského“ na rohu Kostolnej a Tretej ulice v máji 2015

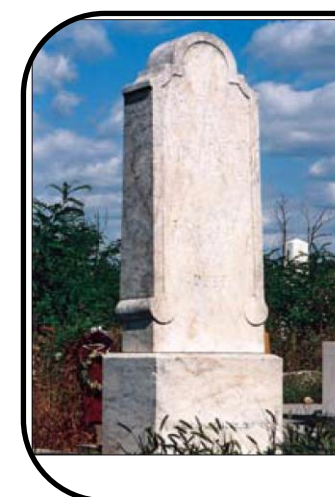
Vizualizácia „školy pána učiteľa Veselského“, v pozadí evanjelický kostol

PAVOL VESELSKÝ

(5.3.1849 BANSKÁ BYSTRICA - 15.4.1933 NADLAK)

Michal Kožuch, 2022

Ev. Jána 13.15
Příklad zajisté dal jsem vám

Tu odpočívá v Kristu pánu
Pavel Veselský
Bývalý pitvarošský evanjelický učiteľ v. v.
a horlivý vodca ľudu slovenského

* v Banskej Bystrici 5. marca 1849
† v Nadlaku vo vyhnanstve 15. apríla 1933

Nech odpočívá v pokoji

Na rumunskom sneme národ zastupoval
Za ktorý rodinu, domov obetoval
Korunou rumunskou bol on vyznačený
A v nebi tou večnou bude ozdobený

Pomník Pavla Veselského na cintoríne v Nadlaku a prepis textu na pomníku

Pavol Veselský sa narodil 5. marca 1849 v Banskej Bystrici. Už ako 12. ročný chlapec organom viedol Služby Božie v evanjelickom kostole v Banskej Bystrici. Jeho ďalšie kroky viedli do učiteľského ústavu do Maďarského mesta Šopron, ležiaceho neďaleko Neziderského jazera. V roku 1865, iba ako 16. ročný, začal pracovať ako pomocný učiteľ v tom čase ešte významnom stredisku Slovákov v Peštianskej župe - obci Aszód. Po štyroch rokoch pôsobenia v Aszóde odchádza ako mladý, vyštudovaný učiteľ, s veľkým nadaním pre pedagogickú a hudobnú činnosť, na svoje prvé miesto pôsobenia a tým bol práve Pitvaroš. V roku 1868 bol cirkvou zvolený za riadneho evanjelického učiteľa na pitvarošskej cirkevnej škole. Popri učiteľstve bol zároveň aj kantorom cirkevného zboru. Pavol Veselský si Pitvaroš veľmi obľúbil a pôsobil tu dlhých 52 rokov až do svojich 71 rokov. Veselský má veľkú zásluhu na tom, že Pitvarošania si zachovali kultúrne dedičstvo svojich predkov a lásku k materinskému jazyku i v časoch najtvrdšieho národnostného útlaku. Vo svojom mimoriadne dlhoročnom pôsobení ovplyvňoval vzdelanostne a kultúrne celé generácie obyvateľov nielen na Pitvaroši, ale aj v okolitých obciach. Významný pedagóg, bojovník za národnostné práva Slovákov na Dolnej zemi, osvetový pracovník, autor školských učebníc a publicista. Pre svoje pokrokové názory bol priekopníkom v učiteľskom povolaní a v pedagogickom prístupe k výučbe. Bol aj výborným hudobníkom, organizátorom, hospodárom a včelárom. Bol aj zakladateľom a vedúcim vychýreného pitvarošského spevokolu, ochotníckeho divadla, učiteľom a zakladateľom dychového súboru, vyhľadávaného v širokom okolí. Celý svoj život viedol zápas za práva dolnozemskej Slovákov. Za slovenčinu bol viackrát väznený. V rumunskom sneme bol poslancom za oblasť Slovenského Komlóša a vyznamenaný Radom Rumunskej koruny. Za svoje národné presvedčenie mu bol v Maďarsku na výstahu iných zhabaný majetok. Posledné roky života prežil odtrhnutý od rodiny v exile, v rumunskom Nadlaku, kde naďalej bojoval za práva Slovákov. Zomrel 15 apríla 1933 v Nadlaku vo veku 84 rokov. Osobnosť Pavla Veselského si tak zaslúži väčšie zviditeľnenie nielen medzi Pitvarošanmi, ale i medzi všetkými dolnozemskými Slovákmí. (Zdroj fotografií: sk.wikipedia.org, Michal Kožuch, Štefan Maglocký, Žofia Vargová, rodená Hudáková, autor počítačových vizualizácií: Michal Kožuch)